

Izveštaj sa Završne konferencije organizovane u okviru projekta „Promocija PEFC standarda kroz umrežavanje nevladinih organizacija i promociju održivog gospodarenja privatnim šumama u Bosni i Hercegovini“

Autori:

Amina Trle, Bruno Marić, Dragan Čomić, Duško Topić

Datum i vrijeme:

Srijeda, 15.05.2024. g./ 10:00-14:00 h

Lokacija:

EKO FIS Vlačić, Vlačić, BiH

Dana 15.05.2024. godine održana je Završna konferencija u okviru projekta "Promocija PEFC standarda kroz umrežavanje nevladinih organizacija i promociju održivog gospodarenja privatnim šumama u Bosni i Hercegovini". Radionica je organizovana na Vlačiću, u prostorijama hotela EKO FIS Vlačić, na Vlačiću prema sljedećem Dnevnom redu:

10:00 – 10:30	Dolazak i registracija učesnika
10:30 – 10:50	Uvodno obraćanje i upoznavanje sa projektom „Promocija PEFC standarda kroz umrežavanje nevladinih organizacija i promociju održivog gospodarenja privatnim šumama u BiH“
10:50 – 11:20	Edukacija interesnih grupa o značaju i mogućnostima primjene PEFC standarda/certificiranja u Bosni i Hercegovini
11:20 – 11:40	Prezentacija rezultata ankete o upoznatosti privatnih šumoposjednika sa PEFC standardima/certificiranjem u BiH
11:40 – 12:00	Prezentacija brošure o upoznatosti privatnih šumoposjednika sa PEFC standardima/certificiranjem u BiH i promotivnog videa projekta
12:00 – 12:30	Kafe pauza
12:30 – 13:00	Prezentacija „policy brief“ dokumenta „Kako da certificiramo privatne šume u BiH po zahtjevima međunarodnih standarda i šta time dobijamo?“
13:00 – 13:30	Prezentacija preporuka, zaključaka i naučenih lekcija o mogućnostima dalje afirmacije procesa certificiranja privatnih šuma u Bosni i Hercegovini po PEFC standardu
13:30 – 14:00	Diskusija učesnika
14:00 – 15:00	Zajednički ručak

Cilj Završne konferencije bio je upoznavanje učesnika sa dosadašnjim rezultatima projekta, edukacija o važnosti primjene PEFC standarda/certificiranja u Bosni i Hercegovini (BiH), preporukama zaključcima i naučenim lekcijama o mogućnostima dalje afirmacije procesa certificiranja privatnih šuma u Bosni i Hercegovini po PEFC standardu, te poticanje dijaloga o početku procesa certificiranja privatnih šuma u BiH prema PEFC standardu.

Na radionici je učestvovalo cca 34 učesnika/-ca, koji su predstavnici različitih interesnih strana projekta, i to: javne šumarske administracije, javnih preduzeća šumarstva, stručne javnosti te nevladinog sektora u BiH. Lista učesnika sa radionice nalazi se u Prilogu 1. ovog Izveštaja.

Učesnici su na samom početku radionice upoznati sa projektom i dosadašnjim tokom realizacije, te ostvarenim rezultatima. Potom su prezentirani značaj i mogućnosti primjene PEFC standarda/ certificiranja u privatnim šumama u BiH, te izrađena brošura, promotivni video i *policy brief* dokument. Napolijetku, uslijedila je prezentacija preporuka, zaključaka i naučenih lekcija o mogućnostima dalje afirmacije procesa certificiranja privatnih šuma u Bosni i Hercegovini i dokument sa istim sadržajem. Nakon toga uslijedila je diskusija učesnika.

Organizatori su naglasili da je cilj Završnog događaja da se kroz interaktivni pristup napravi sublimacija sve tri

prethodne radionice i da se poentira sa zaključcima. Ovaj projekat je prva aktivnost ovog tipa koja ima potencijal za dalje napredovanje.

Ključne stavke diskusije navedene su u nastavku.

Primjeri dobre prakse:

- Kao primjer dobre prakse za afirmaciju procesa certificiranja u privatnim šumama može poslužiti nedavni projekat organizacije PEFC u Italiji. U tom projektu, šumarski stručnjaci i biolozi zajedno su izradili manual koji je ocjenjivao biodiverzitet u privatnim šumama. Na temelju ocjene biodiverziteta, privatni šumoposjednici mogli su aplicirati za finansijsku podršku od strane nadležnih ministarstava ili drugih donatora za projekte očuvanja i unapređenja biodiverziteta ili druge aktivnosti. Manual je koristio bodovanje kao metodologiju, što je omogućilo transparentnu procjenu trenutnog stanja biodiverziteta i identifikaciju potreba za unapređenjem.

Edukacija privatnih šumoposjednika:

- Potrebno je promovisati stav da šuma pruža mnogo više od drvne mase.
- Nedostatak znanja o procesu certificiranja prisutan je među privatnim šumoposjednicima koji nemaju obrazovnu podlogu u oblasti šumarstva. Potrebno im je demonstrirati proces certificiranja i prednosti koje mogu ostvariti. Usvajanje Uredbe protiv deforestacije (engl. *EU Deforestation Regulation* - EUDR) dodatno može motivisati šumoposjednike da certificiraju svoje šume.

Digitalizacija upravljanja privatnim šumama:

- Zaposlenici javnog preduzeća "Srednjobosanske šume", u saradnji sa zaposlenicima Uprave za šumarstvo Srednjobosanskog kantona, prošli je kroz proces upoznavanja s upravljanjem privatnim šumama. Na temelju ovog iskustva, razvijena je informaciona platforma i baza podataka za gospodarenje privatnim šumama. Iako proces upravljanja liči onom u državnim šumama, specifičnost je da se mora čekati zahtjev privatnih šumoposjednika za početak procesa dokumentovanja gospodarenja privatnih šuma na platformi.
- Kantonalne uprave za šumarstvo u Federaciji BiH i Uprava za šumarstvo u Republici Srpskoj prepoznate su kao ključni akteri u procesu certificiranja privatnih šuma. U ovim institucijama je potrebno uspostaviti specijalizirani odsjek, radna mjesta i budžetsku stavku za podršku ovom procesu. Savjetodavna podrška privatnim šumoposjednicima od strane stručnjaka koji se bave ovim tematikama pri Upravama za šumarstvo može značajno olakšati proces i unaprijediti plasman drvnih proizvoda iz privatnih šuma na tržište. Iako certifikat nije zakonski obavezujući, on predstavlja važan alat za dokazivanje održivog gospodarenja šumama.
- Informacioni sistem u Javnom preduzeću "Šume Republike Srpske" je trenutno u fazi razvoja. Postoji aplikacija za evidenciju radova u privatnim šumama koja se može instalirati na mobilne uređaje. Aplikacija uključuje dvije programske konzole: alfanumeričku konzolu, koja sadrži sve podatke o vlasniku kada se formira zahtjev, i praktičnu konzolu, koja evidentira GPS položaj svakog stabla zajedno sa taksacionim podacima kao što su prečnik i bonitet. Na taj način se dobija precizan položaj svakog stabla na terenu. Kada se podaci sinhronizuju putem interneta s bazom podataka, učitavaju se na serveru, omogućavajući svakom korisniku s pristupom da pregleda informacije o izvršenoj doznaci, vremenu doznake, broju stabala, vrsti drveta, sortimentnoj strukturi i slično. Trenutno su na aplikaciji formirani nalozi prema vrsti poslova, čime se postepeno formira baza podataka. Očekuje se da će i privatni šumoposjednici s vremenom dobiti pristup ovoj aplikaciji.
- Uvođenje mogućnosti podnošenja zahtjeva za sječu putem informacionog sistema predstavlja značajan napredak. S obzirom na nadolazeću primjenu Uredbe protiv deforestacije (EUDR), ovaj informacioni sistem će postati još važniji za učinkovito upravljanje privatnim šumama.

Potreba za unificiranjem statističkih podataka:

- Podatak da u BiH postoji preko 500.000 privatnih šumoposjednika nije precizan zbog nepostojanja centralizovane baze podataka. Ovaj podatak izveden je iz šumsko-privrednih osnova koje sadrže informacije o broju privatnih parcela i vlasnika. Važno je istaknuti da su podaci o broju privatnih šumoposjednika podložni promjenama, s obzirom na procese nasljedstva, prodaje, poklona, razmjene ili prestanka vlasništva umiranjem. Posebno je bitno napomenuti da politika nasljeđivanja u Bosni i Hercegovini pogoduje daljoj fragmentaciji šumskog posjeda, što dodatno doprinosi kompleksnosti situacije.

Certificiranje pilot područja kao osnov za sticanje znanja o procesu certificiranja privatnim šumama:

- Predlaže se sprovođenje certifikacije na pilot području kao primjera dobre prakse i mjesta za razmjenu iskustava i znanja. Certificiranje općina sa tri do pet hiljada hektara šuma može biti izvedivo rješenje za efikasno sprovođenje procesa. Dok neki zagovaraju ovakav pristup, drugi smatraju da odabir veće općine omogućava dublje razumijevanje izazova i mogućnosti te pruža širu perspektivu tokom procesa certificiranja. Važno je odabrati pilot općinu koja će biti reprezentativan uzorak.

Certificiranje šuma pod prizmam održivog gospodarenja šumskim resursima i zaštite prirode:

- Postoji rizik i primjeri gdje se područje stavlja pod zaštitu, a novo preduzeće se osniva koje će upravljati tim područjem. U takvim slučajevima, šumsko privredno društvo (ŠPD) koje je do tada bilo zaduženo za gospodarenje područjem i prethodno pokrivalo troškove certifikacije suočava se s značajnim finansijskim gubicima. Predstavnici ŠPD-ova se ne slažu s ovim pristupom. Oni smatraju da ukoliko su pravilno upravljali šumskim područjem i ulagali u certifikaciju kako bi očuvali elemente zbog kojih se područje može proglasiti zaštićenim, to predstavlja dokaz da su uspješno obavljali svoj posao i trebaju nastaviti s upravljanjem tim područjem. Ovo neslaganje proizlazi iz neusklađenosti propisa iz oblasti šumarstva i zaštite prirode. Postojeći zakoni i propisi o zaštiti prirode i šumarstvu trebali bi prepoznati i adresirati ovu problematiku. Ovo bi omogućilo kontinuitet održivog upravljanja šumama i zaštićenim područjima, što bi bilo u najboljem interesu očuvanja prirodnih resursa.

Završna konferencija je počela u 10:00, a završila u 14:00 sati. Diskusija učesnika je nastavljena uz ručak.

Prilog 2. Fotografije sa Završne konferencije

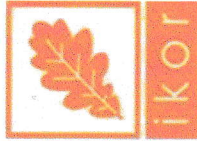

Prilog 1. Lista učesnika

Asocijacija
privatnih
šumoposjednika
Srednjobosanskog
kantona

fea

Završna konferencija u okviru projekta „Promocija PEFC standarda kroz umrežavanje nevladinih organizacija i promociju održivog gospodarenja privatnim šumama u Bosni i Hercegovini”

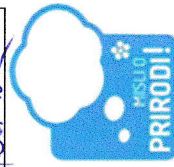
Vlašić, 15.05.2024. godine

Br.	Ime i prezime	Institucija/Organizacija	E-mail	Telefon
1	BRUNO MARIĆ	ASOCIJACIJA PS SBE	bruno.m.marić@gmail.com	063 815 285
2	AMINA TRLE	FEA	amina.trle@fece.org	061/747-763
3	Kasim Mamelebića	SPD "ŠSB-SBB"	Kasim.mamelebić@hotmail.com	061/359-041
4	Čopić Ulir	MPŠV	m.copić@mpv.vladanet.rs	065/933-694
5	BOJIS MARKOVIĆ	-W-	b.markovic@w-	051 333 355
6	VITOMIR KUTRANOVIC	ČELINAC	vitomir.kutranovic@gmail.com	065/929 577
7	ZIHNET MUHIĆ	FMPVŠ - FUS	zihnet.muhic@fmpvs.gov.ba	061 55 85 34
8	Željko Kuran	ČNYHO. za op. upravljanje	orgkccc@gmail.com	066/704-890
9	GORDANA SKENDERIJA	KANTONALNA UPRAVA ZAŠ.	gordana.skenderijac@sbk-kbn	063-661-756
10	ANA LJUBOS	KANTONALNA UPRAVA ZAŠ.	ana.ljubos@sbk-kbn.gov.ba	063-868-335
11	MESIC ADILAH	KUŠ SBK - TRAVNIK	adnan.mesic@sbk-kbn.gov.ba	062 158-246
12	MARIJAN LOZATNIK	ŠGO HERCEGOVANSKE ŠUME dr.	marijan.lozatic@shsured	063/480732

Švedska
Sverige

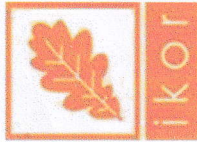
CPCD
Centar za promociju civilnog društva

Asocijacija
privatnih
šumoposjednika
Srednjobosanskog
kantona

fea

Br.	Ime i prezime	Institucija/Organizacija	E-mail	Telefon
13	Alvert Petro	KOZARSKO BRATVO ZA PROŠIRIVANJE KUP SOK	neret.petro@vuk-krs. gov.ba	062/991-770
14	Amir Hadžić	KUP SOK	amir.h82@gmail.com	062/771-555
15	Vladimir Jurisic	AGENCIJA SOK	vladimir.jurisic@gmail.com	063/335 997
16	Jako Čavara	" "	jako.cavara@tcl.net.ba	063/386-064
17	Marko Blažević	" "	" "	063/909-029
18	Vejsil Sakačević	" "	" "	" "
19	Mervudin Markić	SSB / SSB	mervud@gmail.com	061/47-253
20	Balić Emir	SSB / SSB	emirbalić80@gmail.com	081 603 404
21	Admir Galibegović	SSB / SSB	admir-galibegovic@gmail.com	081 773 554
22	Daria Sesar	SPD "SREDNJOBOSANSKE ŽENE"	daria.sesar@gmail.com	063/446-476
23	Ermin Kerić	ŠUMARSKA TRADICIJA ŽENSKA	ermin.kerice@hotmail.com	066/953/608
24	Boško Tybati	DRUŠTVO ZA IZUMIŠTARSTVO KANAL - UČEBA ZA IZUMIŠTARSTVO ŽENSKA	tubic.losko@yahoo.com	066/456-226
25	Tomislava Grubić	Kantonalna Uprava za Šumarstvo KS	batogrubić@gmail.com	066/707-710
26	Admir Hadžić	" "	admir.hadzic1981@gmail.com	081 308 30
27	Dragan Čanić	IKOR	dragan.canic@gmail.com	066/391-073

Švedska
Sverige

CPCD
Centar za promociju civilnog društva

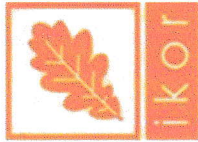

Asocijacija
privatnih
šumoposjednika
Srednjobosanskog
kantona

fea

Br.	Ime i prezime	Institucija/Organizacija	E-mail	Telefon
28	Duško Topić	UPŠ NABA ŠUMA	duleto.p.p@gmail.com	065/512-397
29	ČATKULIĆ OPAHUTI	ŽUPA "VYMZ PC"	clauso.operc@sumersk.sr	065/315-958
30	SAŠA DRJAGA	IRPC-ŠUMF RS	sasa.drjaga77@gmail.com	065/860-328
31	Milivoje Dejan.	UPŠ NABA ŠUMA	milivoje85@gmail.com	066-473 346
32	Lončina Dragan	ŠUMA PLAVI DOO	dragan.loncina@gmail.com	066-836-616
33	DAVNO NOVČIĆ	-11-	davkondicija@gmail.com	065/766-945
34	MILICA TOPIĆ	UPŠ "NABA ŠUMA"	whovocmilica3@gmail.com	066 878-714
35				
36				
37				
38				
39				
40				
41				
42				